

הוראות:

- קראו היטב את ההוראות ואת השאלות, וענו על מה שנשאלתם.
- ענו על גבי טופס הבחינה.
- חומר עזר: אין.

מבנה המבחן:

- פרק ראשון – ניתוח אירועים – 30 נקודות
- פרק שני – ניתוח מקור: מגילת העצמאות – 20 נקודות
- פרק שלישי – הבנה והסבר – 20 נקודות
- פרק רביעי – שאלות קצרות – 30 נקודות

פרק ראשון – ניתוח אירועים

ענו על שלושה מתוך ארבעת האירועים (1–4). לכל אירוע 10 נקודות. סה"כ 30 נקודות.

1 אירוע 1 (10 נק')

משרד החינוך החליט לסגור בית ספר קטן ביישוב בנגב ולהסיע את התלמידים ליישוב אחר. ההורים פנו לחברת כנסת, שהעלתה את הנושא בוועדת החינוך של הכנסת, ובמקביל עתרו לבג"ץ.

א. זהו את שלוש רשויות השלטון המופיעות באירוע, וציינו מה עשתה כל אחת.

ב. הסבירו כיצד האירוע מדגים את עקרון הבלמים והאיזונים.

---

2 אירוע 2 (10 נק')

בעירייה מסוימת אף מועמד לראשות העיר לא קיבל 40% מהקולות הכשרים. כעבור 14 ימים נערכו בחירות נוספות בין שני המועמדים שקיבלו הכי הרבה קולות.

א. לאיזה סוג שלטון שייך האירוע, ומה שמו של השלב השני בבחירות?

ב. הסבירו מדוע בבחירות המקומיות מצביעים גם תושבי קבע שאינם אזרחים.

בת 17 שעלתה מאתיופיה עם משפחתה לפני שנתיים מתנדבת פעמיים בשבוע בבית חולים, משתתפת במועצת הנוער העירונית ומרגישה גאווה כשהיא שרה את «התקווה» בטקס יום העצמאות.

א. ציינו שני היבטים של אזרחות המופיעים באירוע, והביאו דוגמה לכל אחד.

ב. לפי איזה חוק קיבלה הנערה את הזכות לעלות לישראל? הסבירו.

קבוצת תלמידים התנגדה לתוכנית לבנות כביש בתוך פארק עירוני. הם אספו חתימות, הפגינו בשקט מול העירייה עם אישור משטרה וכתבו מאמר בעיתון המקומי. תלמיד אחד הציע לחסום את הכביש בכוח.

א. אילו מהפעולות הן מחאה לגיטימית בדמוקרטיה? נמקו.

ב. האם הצעת החסימה בכוח היא «מרי אזרחי»? הסבירו לפי מאפייני מרי אזרחי.

פרק שני – ניתוח מקור: מגילת העצמאות

קראו את הקטע מתוך מגילת העצמאות וענו על שתי השאלות. לכל שאלה 10 נקודות. סה"כ 20 נקודות.

«מדינת ישראל תהא פתוחה לעליה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונם של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות....»

– ההכרזה על הקמת מדינת ישראל, ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948)

5 מצאו בקטע ביטוי אחד לאופייה היהודי של המדינה וביטוי אחד לאופייה הדמוקרטי. הסבירו כל אחד.

(10 נק')

6

מגילת העצמאות איננה חוק. הסבירו בעזרת שתי דוגמאות כיצד היא בכל זאת משפיעה על המשפט בישראל. (10 נק')

פרק שלישי – הבנה והסבר

ענו על שתיים מתוך שלוש השאלות (5–7). לכל שאלה 10 נקודות. סה"כ 20 נקודות.

7

5. הציגו שני מאפיינים יהודיים של מדינת ישראל, וציינו לכל אחד את החוק שמעגן אותו. (10 נק')

8

6. הסבירו מהו «שסע», ותארו שסע אחד בחברה הישראלית ודרך אחת להתמודד איתו. (10 נק')

9

7. הסבירו את ההבדל בין עירייה, מועצה מקומית ומועצה אזורית, וציינו שני מקורות מימון של הרשות המקומית. (10 נק')

פרק רביעי – שאלות קצרות

ענו על כל שש השאלות (8–13). לכל שאלה 5 נקודות. סה"כ 30 נקודות.

10

8. כמה חברים מכהנים בכנסת, ולכמה שנים היא נבחרת? (5 נק')

א. 100 חברים, 5 שנים

ב. 120 חברים, 4 שנים

ג. 120 חברים, 5 שנים

ד. 150 חברים, 4 שנים

11 9. איזה תנאי לקיומה של מדינה מתאר את המשפט «השלטון מחליט בעצמו ואינו כפוף לשלטון זר»? 5)

(נק')

- ☐ א. טריטוריה ☐ ב. אוכלוסייה
☐ ג. ריבונות ☐ ד. הכרה בין־לאומית

12 10. לפי חוק יסוד: הממשלה, «הממשלה מכהנת מכוח...» (5 נק')

- ☐ א. אמון נשיא המדינה ☐ ב. אמון הכנסת
☐ ג. אמון בית המשפט העליון ☐ ד. אמון שר הפנים

13 11. מה ההבדל בין השתתפות פוליטית לבין השתתפות אזרחית? תנו דוגמה לכל אחת. (5 נק')

---

14 12. מה פירוש המשפט «אין מרות על מי שבידו סמכות שפיטה, זולת מרותו של הדין», ומדוע הוא חשוב? (5 נק')

---

15 13. הציגו שני כללים של שיח מכבד ברשת, והסבירו מדוע הם חשובים לדמוקרטיה. (5 נק')

בהצלחה!